

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΕ'.

Ὁ Λέανδρος.

Τῆ 21 Μαρτίου, περὶ τὴν μεσημβριάν.

Ἐμβαίνω εἰς τὰς Ἀθήνας· τὰ γόνατά μου τρέμουν...
ν' ἀναπνεύσω δὲν δύναμαι... ἡ ταραχή, ἡ μεγάλη τα-
ραχὴ δὲν μ' ἀφήνει νὰ βαδίσω...

Ἄς καθήσω εἰς τὴν στήλην αὐτήν... Ἴδου ἡ πύλη
τῆς ἀγορᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πρῶτον τὴν εἶδα...
ὦ! ἂν κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐφαίνετο πάλιν ἐδῶ!
ἂν ἦλθεν ἐδῶ περιμένουσά με!... ἀκούω κρότον βημα-
των... Ἄ! ἡ καρδία μου κινεῖται, κινεῖται ὄλη...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ες'.

Ἡ Εὐφροσύνη πρὸς τὸν Χαρίλαον.

Τῆ 21 Μαρτίου.

Ἦλθεν, ἦλθε τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ
Λέανδρος. Ἐμβαίνων εἰς τὸν οἶκον μου καὶ βλέπων
με, ὠχρίασεν, ἐρυθρίασε... τὰ γόνατά του ἐκάμφθησαν

— «Ἡ Κοραλία, ἡ Κοραλία, εἶν' ἐδῶ;», ἠρώτησε μὲ
τρέμουσαν φωνήν.

Βλέπουσά τον ἀπαυδημένον ἀπὸ τὴν ὁδοιορίαν,
τὸν παρεκίνησα ν' ἀναπαυθῆ ὀλίγον· εἰς τὰς ἀλλεπαλ-
λήλους του ἐρωτήσεις περὶ τῆς Κοραλίας, δὲν ἐδυνή-
θην νὰ τὸν ἀποσιωπήσω τὴν ἀθλίαν τῆς στάσιν, «Ἄ-
σθενής, ἀσθενής εἶναι;», ἔκραξε, καὶ ὄψιν θανάτου ἔ-
λαβε.

Συνῆλθε μετ' ὀλίγον, καὶ ὕστερον μὲ ὄμματα πε-
πλανημένα καὶ ἀπὸ τὴν χεῖρα μου σείων με, «Εἶπέ
με, εἶπέ με, ζῆ», μ' ἐφώναξε, «ζῆ;» «Ναί, ζῆ», τὸν
ἀπεκρίθην, βλέπουσά τον τρέμοντα ὡς κάλαμον.
«Ἄ!», ἐπανελάβε, κτυπῶν τὸ μέτωπόν του· «ἐγὼ
φαιδρὸς περιηρόμην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡ Κοραλία
μου ἀπέθνησκε!» Λέγων αὐτά, ἤρπασε τὸν πῖλοντου
εἰς τὰς χεῖρας του, καὶ ἄφαντος ἔγινεν· εἰς τὸν οἶκον
τῆς Κοραλίας ἴσως ὑπῆγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΖ'.

Ἡ αὐτὴ πρὸς τὸν αὐτόν.

Τῆ 21 Μαρτίου.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸν οἶκον τῆς Κοραλίας ὠχρός, ἄ-

φωνος· δὲν τὸν ἐδέχθη αὐτή, ὡς ἀσθενής και εἰς τὴν κλίνην της κειμένη· μ' ἐζήτησε κοιτῶνα χωριστόν, και εἰς αὐτὸν μόνος με τὴν λύπην του ἐκλείσθη.

Ἐπῆγα εἰς τὸν οἶκον τῆς Κοραλίας· τὴν εὔρον εἰς θόρυβον ψυχῆς, ὅστις με ἀπέσπασε δάκρυα· περιεπάτει δρομαία εἰς τὸν κοιτῶνα της, σύρουσα τὰ μέλη ἀδύνατα· τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου της διεδέχετο ἐρυθρίασις, ἣτις πάλιν ἐξηλείφετο εὐθύς· τὰ ὄμματα της ἦσαν ἡμικλεισμένα, και τὰ μακρὰ της ὀμματόκλαδα ἐπεκάλυπτον τὰ βλέμματά της, και εἰς τὰς ὠχράς παρειάς της σκιάς θανάτου ἐπέχυναν.

«Ἦλθεν, ἦλθε», με εἶπεν... «εἰπεθύμουν ν' ἀποθάνω χωρὶς νὰ τὸν ἀποσπάσω ἐν δάκρυ· Θεοί! τί θέλει γίνεи, ὅταν με ἰδῆ παλαίουσαν με τὰς σκιάς τοῦ θανάτου!»

Ἐμίλει περὶ τοῦ Λεάνδρου, και ἡ ζωὴ ἐπεχύνετο εἰς τὰς φλέβας της, και τὸ μεμαραμένον ρόδον τῶν χειλέων της ἐπανέθαλλε.

Ἦ πόσον εἶναι ὠραία εἰς τὰς ἐσχάτας της στιγμάς! Οἱ μεγάλοι της κυανοὶ ὀφθαλμοὶ χύνουν σταλαγμοὺς μελαγχολίας· ὁμοιάζει ἴασμον, ὅστις ἐπιχύνων εὐωδίαν μαραίνεται.

Ἐβλεπα σήμερον τοὺς χυτοὺς δακτύλους τῆς ἀλαβαστρίνου χειρός της· ἔβλεπα τὸ χρυσίον τῆς κόμης της· ἦτον λαμπρότερον παρὰ τὸ σύνθητες· ὁμοιάζει ὄλη λύχνον, ὅστις μέλλων νὰ σβύσῃ, λαμβάνει διαυγεστέραν τὴν λάμψιν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΞΗ'.

Ἐ Λεάνδρος πρὸς τὴν Κοραλίαν.

Τῆ 22 Μαρτίου.

Ἐν δὲν ἤμεθα και οἱ δύο εἰς τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς ζωῆς, τί ἐδυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον; ἀλλὰ πρὶν χωρισθῶμεν δὲν πρέπει νὰ λάβωμεν ἐξήγησιν τινα, και νὰ μὴ φύγωμεν παραπονεμένοι ἀπὸ τὴν γῆν αὐτὴν και οἱ δύο;

Ἐ τὴν τύχη ἔθεσε τὰ στεγάσματα ἡμῶν τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου· ὡς νὰ ἐγεννήθημεν πλησίον διὰ νὰ συζησωμεν αἰωνίως ἀχώριστοι· τῶν γονέων μας κατ' ἀρχὰς τὸ μῖσος μᾶς ἀπεχώρισε· σὲ εἶδον ἔπειτα, ὅτε νὰ δεῖξω δύναμιν χαρακτῆρος ἐχρεώστουν· ἀλλ' αἰδῶς τις ὀλεθρία και ὑπεύθυνος με περιέστειλε.

Ἐ ἦλθον εἰς τὴν Ἐλλάδα, φέρων εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν εἰκόνα σου, και σύρων συνοπαδόν μου τὴν αἰώνιον λύπην. Σὲ ἤκουσα νυμφευθεῖσαν· ὁ κόσμος ἔκτοτε ἀπέμεινε δι' ἐμὲ χωρὶς θέλγητρον, και ἡ ζωὴ μου χωρὶς σκοπόν. Ἦ Κοραλία! με φλογερά δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου σ' ἐξομολογοῦμαι. Ἦ Κοραλία! ἐγονυπέτησα πολλακὶς τὴν νύκτα εἰς τὸν Θεόν μου, παρακαλῶν νὰ με ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν.

Ἦλθες εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὄδοιπόρος εἰς τὰς Ἀθήνας ἐγὼ σέ εἶδα· σέ εἶδα, καὶ ὄλαι μου αἰ πληγαὶ ἠνοίχθησαν... ὦ Θεέ! ἐπέπρωτο νὰ γένω δῆμιός σου ἐγώ; καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐρχομένη, ἐπέπρωτο νὰ εὔρης σὺ τὸν θάνατον! Ὁ Θεὸς μὲ προσήλωσε πλησίον σου ὡς τὸν αἰώνιον ἐχθρόν σου! Ἐμελλον νὰ καταφάγω τὸ ἕαρ σου, ὅμοιος μὲ τὸν ἀπαίσιον καὶ μοχθηρὸν σκώληκα τὸν κατατρώγοντα τὴν νεότητα τοῦ ρόδου!

Ἦλθον σήμερον εἰς τὰς Ἀθήνας. Μ' ἔστειλε λοιπὸν ὁ Θεὸς διὰ ν' ἀποθάνω πλησίον σου; γενναίουψυχος, φίλη μου! θέλεις μὲ ἀπαρνηθῆ τὴν χάριν τοῦ νὰ μὲ ἰδῆς, τοῦ νὰ δεχθῆς τὸν τελευταῖόν μου ἀσπασμόν; Ἐχοντα τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως τοῦ ὅτι σ' ἐφόνευσα, θέλεις μὲ ἀφήσει νὰ σφαγῶ χωρὶς νὰ μὲ συγχωρήσης, χωρὶς νὰ περιβρέξω τοὺς πόδας σου μὲ τὰ δάκρυά μου;... Ἡ παρουσία μου ἴσως δροσίση τὴν θερμὴν τῆς καρδίας σου, καὶ ἴσως, βλέπουσα φίλον ἐκ νηπιότητος περὶ τὴν κλίνην σου, ἀποκτήσης δεσμόν τινα πρὸς τὴν ζωὴν ἰσχυρότερον, ὦ Κοραλία!

Διατί μ' ἐκλείσες τὴν θύραν σου; ἄφες με πρὶν χωρισθῶμεν νὰ γονυπετήσω ἐμπρός σου· ἄφες με νὰ ἐπιθέσω τὰ νεκρά μου χεῖλη εἰς τὰς ὠχράς σου χεῖρας· καὶ τῶν δύο ἡμῶν ἡ ζωὴ, ἀλλοίμονον! δὲν εἶναι ἐκτεταμένη· ἄς ἀποθάνωμεν τουλάχιστον παρηγορημένοι, καὶ ἄς κλείσωμεν τὰ βλέφαρα βλεπόμενοι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΞΘ'.

Ἡ Κοραλία πρὸς τὸν Λέανδρον.

Τῆ 22 Μαρτίου.

Ὅταν σήμερον ἔμαθα τὸν εἰς Ἀθήνας ἐρχομόν σου, ὅταν πρὸ ὀλίγου ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου, καὶ τοὺς χαρακτῆρας σου εἶδον, ἠσθάνθην εἰς τὴν καρδίαν μου τρομερὸν θόρυβον, πλὴν δὲν σέ τὸ κρύπτω, Λέανδρε! ὁ θόρυβος οὗτος μὲ φαίνεται ἠδονικώτερος ἀπὸ τὴν γλυκυτέραν ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς.

Ζητεῖς νὰ μὲ ἰδῆς διὰ νὰ μ' ἐξιλεώσης. ὦ Λέανδρε! ἡ καρδία μου ἐγνώρισέ ποτε τὸ αἶσθημα τοῦ μίσους καὶ τῆς ὀργῆς; Ἐδυνήθην πολλάκις νὰ στενάξω διὰ τὴν τύχην μου· ἐδυνήθην πολλάκις νὰ θρηνήσω, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθην ποτὲ νὰ μισήσω τὸν ἐκ σπαργάνων φίλον τῆς καρδίας μου.

Ἄν ἀποθνήσκω σήμερον, δὲν εἶσαι σὺ ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου μου· ἔφερον εἰς τὴν καρδίαν μου κεκρυμμένη τὴν θανατηφόρον πληγὴν. ὦ Λέανδρε! νὰ φαντασθῆς ἐδύνασο ὅτι στερηθεῖσα σοῦ ἡ Κοραλία, ἐδύνατο ἐπὶ τῆς γῆς νὰ ζήσῃ; Ἐκ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν διὰ τοῦ ὑμεναίου ἀπεχωρίσθημεν, ἐκ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ θάνατος ἐπέριψεν εἰς ἐμὲ τὸ κάλυμμά του.

Θεέ Παντεπόπτα! γνωρίζεις τὰς ἀγωνίας μου ὄλας. Ὡ Λέανδρε! ἐκ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου ἠναγκάσθην νὰ νυμφευθῶ, ἔλαβον στιγμάς, καθ' ἃς ὁ νοῦς μου ἐπλησίασε νὰ σαλεύσῃ, καὶ ἄλλας καθ' ἃς ἀπὸ καρδιαλγίαν ἐκινδύνευον ν' ἀποθάνω.

Ζητεῖς νὰ με ἰδῆς; Ἀλλοίμονον! εἰς τὰς τελευταίας στιγμάς μου τί ἔχω νὰ σέ εἰπῶ; δὲν εἶμαι σύζυγος ἄλλου; με εἶναι συγχωρημένον ν' ἀποθάνω βλέπουσά σε, καὶ εἰς τὰς στιγμάς, καθ' ἃς μέλλω νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δὲν πρέπει νὰ ἐξαγιάσω τὴν καρδίαν μου; Μ' ὄλον τοῦτο, ἐπειδὴ αἰσθάνομαι τὴν ψυχὴν μου φεύγουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου σβυνομένους βαθμηδόν, δὲν σὲ ἀπαγορεύω τοῦ νὰ με βλέπῃς.

Μ' ἐλύπησες πολὺ, ἐπαπειλῶν με με τοὺς θανατηφόρους κατὰ σεαυτοῦ σκοπούς σου, Λέανδρε! Λέανδρε! ἀποθνήσκουσα, δὲν θέλω λοιπὸν ἀφήσει κανένα φίλον εἰς τὴν γῆν; ἄφες με νὰ σὲ προηγηθῶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς· ἄφες με ἄνωθεν νὰ σ' ἐπαγρυπνῶ εἰς τὰ τοῦ βίου σου. Ὡ ἰδέα παραμυθητικὴ! θέλει καταβαίνει ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς ἡ σκιά μου, καὶ θέλει ἐπαπαύεσθαι εἰς τὸν ἔρημον κοιτῶνα σου. Ὅταν οἱ ἀέρες κοιμῶνται, ὅταν τὸ δάσος ψιθυρίζῃ, θέλει καταβαίνει ἐκείνη, φέρουσα εἰς τὰ ὦτα σου παραμυθητικούς λόγους.

Ἐπιθυμῶ νὰ μ' ἐνταφιάσουν αἱ χεῖρες σου· ἐπιθυ-

μῶ νὰ με φορέσῃς εἰς τὸν νεκροκράββατον τὰ ἐνδύματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔφερον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν κατὰ πρῶτον σὲ εἶδα εἰς τὴν πύλην τῆς ἀγορᾶς· ἐπιθυμῶ νὰ με βάλῃς εἰς τὸ μέτωπόν μου τὰ σήμερον μεμαραμένα ρόδα, τὰ ὁποῖα μ' ἔδωκες θάλλοντα κατὰ τὸν Ἰανουάριον μῆνα· ἐπιθυμῶ νὰ με θάψῃς μεταξὺ Πνυκὸς καὶ Πεντελικοῦ, ὅπου εἶδαμεν ὁμοῦ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα.

Διαφυλάττω ἀκόμη τὴν εἰκόνα σου, τὴν ὁποῖαν μ' ἔδωκες εἰκοσαετῆς μόλις. Ἄς γίνῃ τοῦ στήθους μου ἡ μόνη στολή... πλὴν τὰ δάκρυά μου σκοτίζουν τὴν ὄρασίν μου... πλὴν αἱ ἀδύνατοι χεῖρες μου τρέμουν. Συγχώρησέ με, Λέανδρε! σὲ λυπῶ· ἀλλοίμονον! Ἡθέλησα νὰ σὲ γράψω διὰ νὰ σὲ παρηγορήσω, καὶ τῆς ψυχῆς μου τὸ ἄλγος ποῦ με παρέσυρε;

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ο'.

Ἡ Εὐφροσύνη πρὸς τὸν Χαρίλαον.

Τῆ 22 Μαρτίου.

Ἐτυχον παροῦσα εἰς τὴν τραγικὴν σκηνὴν τῆς συνενώσεώς των. Εὐρισκόμην εἰς τὸν οἶκον τῆς Κοραλίας, ὅταν ἀνηγγέλθη ὁ Λέανδρος. Ἡ φυσιογνωμία τῆς

Κοραλίας ἐφλογίσθη· ἡ ἀναπνοή της ἐδυσκολεύθη· ἐσηκώθη... Τὰ ἥπατά της ἐκόπησαν, καὶ πάλιν ἐπανεπεσεν· ὁ Λεάνδρος ἠτένισε πρὸς αὐτὴν πεπλανημένον βλέμμα: «Διατί ὁ θάνατος ἐπέθεσε τὴν σφραγίδα του εἰς τὸ μέτωπόν σου, ὦ τῆς ψυχῆς μου ψυχὴ!», εἶπε· καὶ χεῖμαρρος δακρύων ἐκ τῶν ὀμμάτων του ἔρρευσε, καὶ σπασμωδικοὶ κλαυθμοὶ τὴν φωνὴν του διέκοψαν.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Τῶν συλλογισμῶν τοῦ Λεάνδρου.

1.

Διατί ἀποφεύγει νὰ μὲ ὀμιλήσῃ περὶ τοῦ θανάτου της, ἐν ὧ εἰς τὰ στήθη της τὸν ἔχει; διατί ζητεῖ νὰ μὲ δείξῃ φαιδρότητα, ἐν ὧ τὰ χεῖλη της καὶ γελῶντα κλαίου; διατί ἐνέπλησε τὸν κοιτῶνα της ἀπὸ ἰάσμουσ καὶ ρόδα, καὶ τὰ παράθυρά της ἤνοιξεν εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, καὶ εἰς τὸν καθαρὸν ἥλιον;

Πλησιάζουσα πρὸς τὴν αἰωνίαν ζωὴν, διατί ἔγινε θελκτικωτέρα; τὰ ὄμματά της διατί ἔγιναν κυανώτερα; διατί ἔλαβον αὐτὰ γλυκύτητα περισσοτέραν, ἀφ' οὗ τὰ περιεστοίχισεν ὁ φόβος τῆς δύσεώς των;

2.

Διατί ἐνίοτε τὰ ὄμματά της δακρύουσι, καὶ τὰ ὀμματόκλαδά της σπασμωδικῶς ἀφ' ἑαυτῶν κινουῦνται; ἡ γλυκεῖα της φωνὴ δὲν ἔχει παραπονετικόν τι; τὸ βλέμμα της, τὸ ὁποῖον ἀπὸ ἀδυναμίαν κυματοῦται, δὲν φαίνεται ὅτι ἐπικαλεῖται βοήθειαν;

Θεοί! διατί, σκοπὸν ἔχοντες νὰ μὲ τὴν ἀποσπάσετε, τὴν καθιστᾶτε ὠραιότεραν; ὁ θάνατος διατί γίνεται γλυκὺς εἰς τὸ πρόσωπόν της; ὁ θάνατος μὲ τὸν ἔρωτα συνενώθησαν ν' ἀνατρέψωσι τὰς φρένας μου;

3.

Τί σημαίνει τοῦτο τὸ πρὸς ἐμὲ γλυκὺ καὶ ἐρωτικὸν ἐξωτερικόν της; ἐνόησεν ἡ ψυχὴ της ὅτι πλησιάζει πρὸς τὴν αἰώνιον φυγὴν, καὶ ζητεῖ νὰ καταστήσῃ τρυφερωτέρους τοὺς τελευταίους ἀσπασμούς της; Χθὲς ἔβαλε τὴν χεῖρα μου εἰς τὴν χεῖρα της, μὲ ὀμίλησε περὶ ἀθανασίας ψυχῆς καὶ περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, τὴν ὁποίαν χαίρουσιν οἱ τεθνηκότες, ἔπειτα ἤλλαξεν ὀμιλίαν, ἠτένισε πρὸς ἐμὲ βλέμμα ἐκτεταμένον, ὡς νὰ μ' ἀπεχαιρέτα, ἔπειτα ἐμειδίασεν, ἔπειτα ἐδάκρυσε.

Κοραλία! Κοραλία! δὲν βλέπεις τὸ δηλητήριον, τὸ

ὁποῖον ἡ χεὶρ σου μ' ἐτοιμάζει· ἀλλ' ἐγὼ μεθ' ἡδονῆς βλέπω πληρουμένην βαθμηδὸν τὴν φιάλην τοῦ θανάτου μου. Ἐκμέθυσέ με, ἐκμέθυσέ με μὲ τὸν ἀρωματικὸν λίβανον τοῦ θνήσκοντος ἔρωτος· εὐκολωτέρα οὕτω θέλει ἀποβῆ ἡ τελευταία ὄδυνηρά σκηνή μου.

4.

Χθὲς τὴν εὔρον εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς μόνης· μὲ εἶδε· δὲν μὲ ὠμίλησεν· ἡ γλυκυτάτη μορφή τῆς εἶχε τι γαληναῖον καὶ οὐράνιον· ἠθέλησα νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας τῆς, καὶ νὰ τοὺς βρέξω μὲ τὰ δάκρυά μου... Ἐπῆρε τὴν κιθάραν, καὶ οἱ λαμπαδοχυμένοι καὶ ὠχρολέυκοι δάκτυλοί τῆς ἤρχισαν νὰ χύνωσιν ἐπιταφίους ἤχους· ἔψαλλε· ποτὲ ἄλλοτε τὰ χεῖλη τῆς δὲν μ' ἐφάνησαν τόσον οὐράνια! Ὡς νὰ ἠνοιγόντο διὰ νὰ δεχθῶσιν ἄνωθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν τοὺς μελωδικούς ἤχους τῶν Ἀρχαγγέλων.

5.

Μ' ἐπέπληξε χθὲς διὰ τὴν λύπην μου, καὶ μὲ χεῖλη λυπηρῶς μειδιῶντα μὲ ὑπενθύμισεν ὅτι, ἐν ᾧ τοσάκις μὲ παρεκάλεσε νὰ μὴ λυπῶμαι, πάντοτε λησμονῶ τὴν παράκλησίν τῆς. «Συλλογίζου καὶ εἰς ἐμέ», μὲ

εἶπεν. «ὦ! ἂν συλλογίζωμαι εἰς σέ!», ἔκραξα ἐγὼ· «εἶς' ἐδῶ, ἐδῶ εἰς τὰ ὄμματά μου· ἡ ψυχὴ μου σὲ παραμονεύει, σ' ἐπαγρυπνεῖ, καὶ ἡρεμεῖ, ὅταν ἡρεμῇ ἡ ἰδική σου, καὶ κινεῖται, ὅταν κινῆται ἡ ἰδική σου».

6.

Πανταχοῦ ἡ μελαγχολικὴ καὶ γαληναία εἰκὼν τῆς μὲ καταδιώκει! εἴτε κοιμῶμαι, εἴτε ἀγρυπνῶ, τὴν ψυχὴν μου ὅλην κυριεύει. Φωναὶ λυπηραὶ μὲ περιστοιχίζουσι· κλείω τὰ ὦτα μου διὰ νὰ τὰς ἀποφύγω, ἀλλὰ πάλιν αὐταὶ ἀκούονται· μανία ἐνδόμυχος μὲ κατέχει... Δυστυχία εἰς ἐμέ! δυστυχία!

Δὲν εἶμ' ἐγὼ αὐτός, ὅστις πρὸ ἡμερῶν ὀλίγων εἰς εὐδαιμονίας ὠκεανὸν ἔπλεον! Δὲν εἶμ' αὐτός ἐγώ, ὅστις εἰς κάθε μου βῆμα ἔβλεπα γεννώμενον ἓνα παρράδεισον! Δὲν εἶμ' αὐτός ἐγώ, τοῦ ὁποῖου ὁ νοῦς ἐνηγκαλίζετο τὸ σύμπαν! Καὶ τώρα! καμμία χαρά, καμμία ἐλπίς!

Ὅταν ἐγείρωμαι τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὴν κλίνην, αἰσθάνομαι κτύπους καρδίας φρικώδεις, καὶ ὡς κατάδικος τρέμων, μὴν ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς καταδίκης του, ἐξυπνῶ. Βλέπω ἀπὸ τὸ παράθυρόν μου τὸν οἶκον τῆς, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπικάθηται τὸ φάντασμα τοῦ θανάτου, καὶ ἡ ἀπελπισία ξηραίνει ὅλας τὰς πηγὰς τῆς αἰσθητικῆς

τητος εἰς τὴν καρδίαν μου· αἰσθάνομαι περὶ τὸν τρά-
χληλόν μου ἀγγρόνην πνίγουσάν με.

Αἱ ρυτίδες ἀροτριῶσι τὸ μέτωπόν μου· τὰ ὄμματά
μου εἶναι ξηρά· δὲν ἔρχονται τὰ δάκρυα νὰ δροσίωσι
τοὺς φλογεροὺς ὀφθαλμούς μου.

7.

Τὴν νύκτα μανιώδης ἐξῆλθον ἀπὸ τὸν κοιτῶνα μου
εἰς τὰ πέριξ δάση· ἀνέβην εἰς τὰ ὄρη· κατέβην εἰς τὰς
κοιλιάδας· ἀπὸ τὰς πέριξ καλύβας ὑποθέσαντές με οἱ
γεωργοὶ ληστήν νυκτερινόν, ἐκένωσαν κατ' ἐμοῦ τὰ
ὄπλα των· ὑπῆγον ὑπὸ τὸ παράθυρόν της· τὸ πᾶν
κατεῖχεν ἡ ἡσυχία, ἡ ἡσυχία ἡ πρόδρομος τοῦ θανά-
του· εἶδα τὴν θάλασσαν ἀπὸ τὰς βροντεράς πνοάς τῶν
ἀνέμων σαλευομένην· εἶδα τὴν ἀμμώδη κλίνην τῶν
ποταμῶν λευκαينوμένην ἀπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης·
ἔπειτα ἐν ἄστρον ἔπεσεν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, ἔπειτα
ἠκούσθησαν σκύλων κλαυθμοί, προμηνυτικοὶ θανά-
του...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΟΑ΄.

Ἡ Κοραλία πρὸς τὸν Λέανδρον.

Τῆ 27 Μαρτίου.

Ἡ μεγάλη ἀδυναμία τοῦ σώματός μου μὲ ἀπηγόρευ-
σε καὶ τὴν γραφήν· ἀλλ', ἐπειδὴ σὲ βλέπω λυπούμε-
νον, ἀπεφάσισα νὰ σὲ γράψω καὶ πάλιν.

Διατί, φίλε, λυπεῖσαι; διότι μὲ βλέπεις εἰς τὰ χεῖλη
τοῦ τάφου; δυστυχῆ μὲ νομίζεις τάχα, διότι ἀναβαίνω
εἰς τοὺς οὐρανοὺς; ὦ φίλε μου! ἐνθυμεῖσαι τὰς παι-
δικὰς ἐκείνας εὐφροσύνας καὶ μακαριότητας, ὅτε, περὶ
τὸ ἔαρ εἰς τὴν ὠραιότεραν φύσιν τῆς γῆς συνενωμένοι,
ἐχαίρομεν τὰς ἀθωοτέρας καὶ γλυκυτέρας ἡδονὰς τῆς
ζωῆς; ὅτε ἡ ψυχὴ μας, ἄλλοτε ἀπὸ τὴν θεάν τῆς φύ-
σεως ἐκμαγευμένη, ἐγίνετο ὅλη ὄρασις, καὶ εἰς τὰ
ὄμματά μας ἐχύνετο, καὶ ἄλλοτε, ἀπὸ τὰς μαγικὰς
φωνὰς τῆς ἀηδόνας ἐκβακχευμένη, ἐγίνετο ἀκοὴ ὅλη,
καὶ εἰς τὰ ὦτα μας συνεκεντρῶνετο; καὶ ἄλλοτε εἰς
τῶν χειρῶν μας τὴν συνένωσιν ἐγίνετο ἀφή ὅλη, καὶ
εἰς τὰς χεῖρας μας συνεκεντροῦτο· ὅτε στερούμενοι
εὐτυχῶς τῆς δυστυχοῦς πείρας τοῦ κόσμου, καὶ πλή-
ρεις ἐλπίδων καὶ χαρᾶς, ἀπλήστως ἐγευόμεθα τὴν
ζωήν; Ἐνθυμεῖσαι, λέγω, τὰς εὐτυχεῖς ἐκείνας στιγ-

μάς, ὅτε πτέρυγας χαρᾶς ἐλάμβανον αἱ ψυχαί μας, καὶ εἰς αἰθέρας εὐφροσύνης ἵπταντο; μεγαλυτέραν ἀσυγκρίτως, μεγαλυτέραν μακαριότητα, θέλω χαρεῖ, μεταβαίνουσα εἰς τὸν αἰώνιον κόσμον.

Ἄλλὰ λυπεῖσαι, διότι ἀποχωριζόμεθα; Δέκα ἔτη δὲν ἐζήσαμεν ἀποχωρισμένοι; Δὲν θέλομεν ὅμως ἐκτὸς τούτου μίαν ἡμέραν συνενωθῆ; Ρίψε τὰ ὄμματά σου εἰς τοὺς οὐρανοὺς· αἱ ἀπέραντοί των ἐκτάσεις δὲν εἶναι κεναί· εἰς αὐτὰς κατοικοῦσιν αἱ ψυχαί· εἰς αὐτὰς θέλομεν συναπαντηθῆ, ὦ Λέανδρε!

ὦ φίλε, ὦ ἀγαπητὲ φίλε! κρύψε με τὰ δάκρυά σου. Θέλησε νὰ γευθῶ τὴν πρὸ τοῦ τάφου μακάριον γαλήνην, τὴν πρόδρομον τῆς αἰωνίου ἐκείνης. Ἀποθνήσκω· πλὴν δὲν εἶμαι δυστυχῆς. Ἀποθνήσκω ἀγαπωμένη ἀπὸ σέ, καὶ εἰς τὸν σύζυγόν μου πιστή.

Ὅταν τὸ πλοῖον σηκῶνῃ τὴν ἄγκυραν, ὅταν ὁ ἄνεμος οὐριος πνέῃ, κλαίουσι οἱ ἐπιβάται; ἢ προετοιμασία τῆς φυγῆς, τὸ ἀβέβαιον τοῦ μέλλοντος δὲν ἠδύνει τοὺς διαβάτας; Χωρὶς κλαυθμούς καὶ ἐγὼ φεύγω...

Ὅταν τὴν ἐσπέραν εἰς τοὺς τριανταφυλλῶνας ἢ ἀηδῶν ψάλλῃ, σταμάτησε· τὴν Κοραλίαν ἐνθυμήσου· ἐνθυμήσου τὰς ἀθῶας ἡδονὰς τῶν παιδικῶν μας χρόνων. Ὅταν ἢ πανσέληνος εἰς τὴν κοιλάδα φέγγῃ, σταμάτησε, καὶ πάλιν ἐνθυμήσου τὴν Κοραλίαν. Λάμψεις ὅταν ἰδῆς εἰς τὰ χόρτα τοῦ μνήματός μου, σταμάτησε

ἀκόμα... Ἡ ψυχὴ μου, ἀπὸ τὸν τάφον ἐξερχομένη, ζητεῖ νὰ σὲ ἰδῆ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΟΒ΄.

Ἡ Εὐφροσύνη πρὸς τὸν Χαρίλαον.

29 Μαρτίου.

Τετέλεσται, φίλε!... Φρικώδης νύξ! νύξ ὀδύνης καὶ θανάτου!... Ἄκουσε... Φρίττω ἢ ἰδία ἐγώ.

Χθὲς περὶ μέσας νύκτας ἢ κανδήλα ἔχυνε θνήσκον φῶς, καὶ ἡ Κοραλία εἰς τὴν κλίνην τῆς ἔκειτο. Εἰς τὰ σκότῃ σχεδὸν τοῦ θανάτου βεβυθισμένη, δὲν ὠμίλει, δὲν ἠσθάνετο, πλὴν οἱ σφυγμοὶ τῆς ἔτι ἐκτύπων. Ὁ ἱερεὺς πλησίον τῆς τὸ ἐπιτραχήλιόν του φέρων, ἔλεγε:

«Δόξα σοι, ὦ ὑπερτάτῃ Διάνοια, ὦ ἐπουράνιος Θέλησις! Τί μ' ἐχρεώσσεις πρὶν μὲ πλάσῃς; οὐδέν. Τί ἀφ' οὗ μ' ἔπλασες; οὐδέν. Ἄλλὰ τί ἤμουν πρὶν γεννηθῶ; οὐδέν. Τί ἀφ' οὗ ἐγεννήθην; οὐδέν πάλιν. Δόξα σοι, ὦ ὑπερτάτῃ Διάνοια, ὦ ἐπουράνιος Θέλησις!»

«Σύρων τὴν ἄλυσον τῆς δυστυχίας, τρώγω τὸν ἄρτον μου βεβρεγμένον μὲ τὰ δάκρυά μου. Φωνάζω δὲν μὲ ἀποκρίνεσαι. Ἀνεξήγητα μυστήρια! ἀλλά, Θεέ

μου, σὺ τὰ γνωρίζεις! Δόξα σοι, ὦ ὑπερτάτη Διάνοια, ὦ ἐπουράνιος Θέλησις!»

«Εἰς τὰς θύρας τοῦ κόσμου δὲν θέλεις, Θεέ μου, μὲ λησμονήσεις! Ἄκτις σου ἐγώ, δὲν θέλω εἰς τὸ χάος διασπαρῆ... Ἄλλά, Θεέ μου! διάθεσε, καὶ διάταξε, ὡς γνωρίζεις, τὰ κατ' ἐμέ. Δόξα σοι, ὦ ὑπερτάτη Διάνοια, ὦ ἐπουράνιος Θέλησις!»

Ἄλλοτε ἐσίγησε μετ' ὀλίγον ἠκούσθη στεναγμὸς βαθὺς τῆς Κοραλίας· καὶ ἡ Κοραλία ἐτελεύτησεν.

Ἐπέστρεψε εἰς τὸν οἶκόν μου κλαίουσα. Ἰδὼν με ὁ Λέανδρος, καὶ τὸ δυστύχημά του μαθὼν, ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του μὲ τὸν χιτῶνα του, καὶ κατὰ γῆς ἡμιθανῆς ἔπεσε. Μετὰ τριῶν ὥρῶν ληθαργίαν ἐξύπνησεν· ἀλλὰ βλέπει καὶ δὲν διακρίνει σχεδόν, ἀκούει καὶ δὲν ἐννοεῖ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΟΓ'.

Ἡ Εὐφροσύνη πρὸς τὸν Χαρίλαον.

31 Μαρτίου.

Σήμερον τὸν ἠνάγκασα εἰς τὸν περίπατον νὰ μ' ἀκολουθήσῃ. Ἐπεριπάτει σιωπηλός, καὶ μὲ πρόσωπον ὠχρὸν καὶ μαραμένον· διὰ νὰ τὸν ἀποσπάσω ἀπὸ τὴν

προσῆλωσίν του, («ᾧ φίλε!», τὸν εἶπον, «πῶς ἡ λύπη καὶ τὰ πάθη γηράσκουν! εἰς τρεῖς ἡμέρας ἡ μορφή σου σχεδὸν ἐγήρασε»). Μ' ἐκύτταξε μὲ ὄμματα ἐκπεπληγμένα, καὶ πάλιν ἔπεσεν εἰς τὴν σιωπὴν του.

Περιήλθομεν ἡμίσειαν ὥραν ἀγρούς καὶ κήπους σιωπηλοί, ὅταν ἐξαίφνης μὲ ὀρθὰς τρίχας, τρέμων καὶ σφίγγων τὴν χεῖρα μου, «Ρίψε τὰ βλέμματά σου ἐκεῖ, μ' ἔκραξε· «Τὴν βλέπεις; τὴν βλέπεις; πλησιάζει πρὸς ἐμέ!... Θεέ! τί ὠχρότης! τί βλέμμα!» Σπασμοὶ φρικώδεις κατέλαβον τὰ μέλη του, καὶ λιποθυμισμένος ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας μου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΟΔ'.

Ἡ αὐτὴ πρὸς τὸν αὐτόν.

(Τὴν ἑσπέραν)

Σήμερον μετὰ τριῶν ἡμερῶν ληθαργίαν μὲ ὠμίλησε κατὰ πρῶτον· μὲ παρεκάλεσε νὰ τοῦ ἀνοίξω τὸν κοιτῶνα, ὅπου ἔχω τὴν εἰκόνα τῆς Κοραλίας ἐζωγραφισμένην εἰς τὸ φυσικὸν τῆς ἀνάστημα. Ἐζήτησα μὲ μυρίους τρόπους νὰ τὸν ἀποτρέψω, καὶ μὴ δυνηθεῖσα, τὸν ἠκολούθησα εἰς τὸν κοιτῶνα... Ἐμβήκην... Εἰς τὴν οὐράνιον θέαν τῆς δροσερᾶς εἰκόνας τῆς ὠπισθο-

δρόμησεν... ἔσταμάτησε, καὶ φωνάζων «Κοραλία! Κοραλία!», ἔπεσεν εἰς τὴν πρώτην του ληθαργίαν.

Μετὰ πολλὰ συνῆλθεν εἰς τὰς αἰσθήσεις του καὶ τὸν μετεφέραμεν εἰς τὸν κοιτῶνα του· ἀλλὰ μίαν μόνον λέξιν ἐφώναζε: «Κοραλία! Κοραλία!».

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΟΕ΄.

Ἡ Εὐφροσύνη πρὸς τὸν Χαρίλαον.

(1 Ἀπριλίου)

Καταχθόνια ἰδέαι κυριεύουσι τὸν νοῦν του· σήμερον εἰς τὸν κοιτῶνα μου ἐπεριπάτει τεταραγμένος καὶ σιωπηλός· ἔπειτα μετὰ πολλὴν σκέψιν σταματήσας εἶπε: «Σήκωσε, Λέανδρε, τὸ παραπέτασμα, καὶ πέρασε ὀπίσω· ἰδοὺ τὸ πᾶν· διατί ἀμφιβάλλεις; διατί τρέμεις; διότι ἐκεῖθεν δὲν ἐπέστρεψε κανεὶς; φόβου παιδαριώδεις!» «Σὲ παρακαλῶ», κλαίουσα τὸν εἶπον, «μετρίασε τὴν λύπην σου». — «Κλαῖε με, Εὐφροσύνη!», ἐπανελάβεν ἐκεῖνος, «κλαῖε με· ἔχω δίψαν τοῦ αἵματός μου· τετέλεσται· τετέλεσται».

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Τῶν στοχασμῶν τοῦ Λεάνδρου.

(Τὴν νύκτα τὰς 29 Μαρτίου)

8.

Ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου σχεδόν· ἐπέπρωτο νὰ γνωρίσω τὴν δύναμιν τοῦ θανάτου τόσο ἐγγύθεν;

Κατὰ πρώτην φοράν ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς εἰς τὰ ὄμματά μου ἐναργῶς ἐφάνη. Ὅχι· νὰ πιστεῦσω δὲν δύναμαι ὅτι αἱ τελευταῖαι λάμπεις τῶν ὀμμάτων της δὲν εἶχον τι οὐράνιον.

Οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου της δὲν ἔλαβον εἰς τὸν νεκροκράββατόν της σοβαρότητα θεῖαν; διατί τοῦτο; μήπως διότι ὁ θάνατος, ὅστις γνωρίζει τὸ πᾶν, ἐνεχάραξε καὶ εἰς τὸ μέτωπόν της τὰ μυστήρια τοῦ ἄλλου κόσμου; ὦ Θεέ! βεβουθισμένος ἐνίοτε εἰς θλίψιν θρησκευτικὴν καὶ ἀγίαν, συλλαμβάνω τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα τοῦ ὅτι θέλω τὴν ἀπαντήσῃ μετ' ὀλίγον εἰς κόσμον εὐτυχέστερον...

Ὅταν ὑψώνω τὰ βλέμματά μου πρὸς τοὺς ἀστέρας σου, ὦ οὐρανέ! δὲν γνωρίζω βεβαίως, ἂν οἱ ἐλπίδες,

ὄσας μ' ἐμπνέεις, θέλουν πραγματοποιηθῆ· ἀλλ' ἀδύνατον μὲ φαίνεται, ἀδύνατον, ἡ ἀνυψωμένη μέχρι σοῦ ψυχὴ μου νὰ ἐπλάσθῃ ἐξ ὕλης, καὶ προωρισμένη διὰ νὰ εἶναι δέσμιος τῆς γῆς καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ σώματός μου...

Χθὲς περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὴν πέτραν τοῦ μνήματός της ἀπεκοιμήθην· ἡ φαντασία μου τὴν εἶδε κατ' ὄναρ καθημένην πλησίον μου· τὰ δάκρυά μου ἐπλημμύρουν τὰς χεῖρας της... τὰ τρέμοντά μου χεῖλη ἤγγιζαν τὰ χεῖλη της, ἐκείνη ἐδέχετο τοὺς ἀσπασμούς μου, καὶ θάλπουσά με εἰς τὰς ἀγκάλας της, μὲ ἀνεβίβαζεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Γλυκύτερον ὄραμα!... Μὲ ποῖον πόδα χαίροντα θέλω ἀπωθήσει τὸ σκαφίδιον τῆς γῆς, ἐξερχόμενος εἰς τὸν λιμένα τῆς αἰωνιότητος!

9.

(Τῆ 1 Ἀπριλίου)

Ἐνθυμοῦμαι τὰς παιδικὰς μου ἡμέρας. Πόσον ἦτον ὁ χαρακτήρ μου ἄνισος. Ἄλλοτε φαιδρὸς ἐγὼ καὶ θορυβώδης, ἄλλοτε σύννους καὶ σιωπηλὸς ἔτρεχα μόνος εἰς τὴν ἔρημον διὰ νὰ θεωρήσω τὰ φεύγοντα νέφη τῶν οὐρανῶν.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν μεγάλην φίλυραν τοῦ πατρικοῦ

μου προαυλίου· ἐνθυμοῦμαι τὸ Ἅγίασμα τοῦ Ὀνουφρίου, καὶ τὸ Μέγα Ρεῦμα μὲ τοὺς πλατάνους του, καὶ μὲ τὰς ἀηδόνας του.

Τὴν ἐνθυμοῦμαι δωδεκαετῆ, λευκοενδυμένην καὶ συνάζουσαν ρόδα καὶ ὑακίνθους εἰς τὸν πατρικὸν μου κῆπον· μαζί τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς λόφους ἀνεβαίνομεν· μαζί τὴν ἐσπέραν ὑπὸ τὴν πανσέληνον εἰς τὰς χρυσομένας ἀκτὰς ἐπεριπλανώμεθα· μαζί τὰς παραμονὰς τῶν ἑορτῶν ἠκούομεν ἀπὸ τὰ δάση τοὺς μακρυνοὺς κτύπους τοῦ ἀγροτικοῦ σημάντρου· ὁ κτύπος τοῦ χαλκοῦ ἔφερεν εἰς τὴν ἀπλοϊκὴν ψυχὴν μας τὴν ἀθώτητα τῶν ἀγροτικῶν ἡθῶν, τὴν γαλήνην τῆς ἐρημίας καὶ μελαγχολικὰς ἐντυπώσεις θρησκείας.

Στέκομαι σύννους ἐνίοτε, καὶ ὅλα ταῦτα εἰς τὴν μνήμην μου ἀνακαλῶ, καὶ χεῖμαρρος δακρύων ἀπὸ τὰ ὄμματά μου πίπτει.

10.

(Τῆ 2 Ἀπριλίου)

Ἡ ζωὴ πρὸς τί μὲ συμβάλλει; ὅλας μου τὰς γλυκείας στιγμὰς κατεβρόχθισεν ὁ θάνατος· ἡ ζωὴ εἰς ἐμὲ τί ἄλλο εἶναι παρὰ ὕφασμα δυστυχιῶν; Ρίπτω τὰ βλέμματά μου ἐμπρός· χρόνοι ἐλπίδων μεματαιωμένων

καὶ πόθων ἀνεκτελέστων καὶ ἀπατῶν καὶ ἀηδίας· ρίπτω τὰ βλέμματά μου πρὸς τὸ μέλλον· λύπαι καὶ πάλιν λύπαι. Εὐρίσκομαι εἰς ὠκεανὸν ἄγριον ναυαγήσας καὶ πλέων· κύματα ἐμπρὸς κύματα ὀπίσω· διατὶ ἀκόμη τὴν κεφαλὴν μου ὑψώνω ὑπεράνω τοῦ θαλασσίου ἀφροῦ; Βυθίσου, Λέανδρε, βυθίσου εἰς τὸν πυθμένα τῆς αἰωνιότητος.

Δὲν εἶμαι ἀσεβής, καὶ ὁ Θεὸς γνωρίζει τὴν καρδίαν μου. Ζητῶ τὴν ἡσυχίαν ὅμως τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν ἡσυχίαν ὁ νοῦς μου ὑπὸ μόνον τὸν τάφον τῆς εὐρίσκει. Ἡσύχως καὶ μὲ γαληναίαν ψυχὴν θέλω κρούσει τὴν θύραν τοῦ θανάτου· πρὶν ἔλθω εἰς τὴν ζωὴν τί ἔπασχον; διατὶ θέλω πάθει ἀποθανῶν; Καθήμενος ἐπὶ τοῦ τάφου σου, Κοραλία, χθές, ἤσθάνθην χεῖρα τινά, ἥτις μ' ἔσυρε τὸν θάνατον... Εἰς τὰ ὄρια τοῦ ἄλλου κόσμου καθήμενος, προησθάνθην πόθον ἐνδόμυχον νὰ διευθύνω τὸ βῆμα μου πρὸς αὐτόν.

Ἀγαπητὸν ἄστρον τῆς αὐγῆς φαίνεσαι εἰς τὸν ὀρίζοντα! αὖριον θέλεις ἐπιστρέψει πλὴν δὲν θέλεις μ' ἐπανιδεῖ· θεωρῶ τὴν στιγμὴν ταύτην τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας· ποία γαλήνη! ποία φαιδρότης! ὦ κόσμε αἱ γλυκύτεραί σου ἡδοναὶ εἶναι περιγελως τοῦ δυστυχοῦς· πλὴν ματαίως ἐφυβρίζεις ἐμέ· θέλω ἀπορρίψει ἀπὸ τοῦς πόδας μου τὴν κόνιν σου.

11.

Ἐλθέ, ἱερεῦ! πλησίον μου· αἱ ὄρθαι τρίχες τῆς κεφαλῆς μου, τὰ πεπλανημένα μου ὄμματα καὶ τὸ ἔρρυτιδωμένον μου μέτωπον δὲν πρέπει νὰ σὲ φοβίσωσιν· ἔχω ἀκόμη νοῦν δυνάμενον νὰ διακρίνη τὸ καλὸν τοῦ κακοῦ, καὶ καρδίαν πλήρη θρησκευτικῶν αἰσθημάτων· δὲν σὲ τὸ ἀρνοῦμαι· ἡ καρδία μου εἶναι τετραυσιμένη· ἀλλ' ὡς ὁ κρύσταλλος ἐθραύσθη, καὶ δὲν ἀνακαινίζεται. — Ἡ χεῖρ μου, τέκνον μου! ἔκλεισε τὰ ὄμματα τῆς Κοραλίας... ἔκλαυσα, καὶ ἔρχομαι μετὰ σοῦ νὰ συνθρηγήσω καὶ πάλιν. "Ἀκουσε, ἄκουσε... Ἰδὲ τὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον εἶδες κατὰ πρῶτον, ὅτε ἦλθες εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τοιοῦτον, ὁποῖον τὸν βλέπεις σήμερον· νέα πρόσωπα εἰς τὴν σκηνὴν ἀνέβησαν· νέα συμφέροντα ἦλθον· νέα ἰδέαι· νέος κόσμος διεδέχθη τὸν παλαιόν· τὸ πᾶν παρέρχεται μεθ' ἡμῶν καὶ ὡς ἡμεῖς· ἄλλοι μᾶς ἀνοίγουσι τὴν ὁδόν, καὶ εἰς ἄλλους τὴν ἀνοίγομεν ἡμεῖς· τὰ παρόντα διαδέχονται τὰ μέλλοντα, τὰ μέλλοντα γίνονται καὶ αὐτὰ παρελθόντα, καὶ ἡ γραῖα εἰκῶν τοῦ κόσμου ἀκαταπαύστως ἀνακαινίζεται· ἡ μεταβολὴ λοιπὸν τῶν ἐπιγεῖων, ὦ τέκνον μου, δὲν πρέπει νὰ σὲ ταραττή, δὲν πρέπει νὰ σαλεύη τὰς φρένας σου· ὁ ἄνθρωπος! τὸ σῶμα του εἶναι ἄθροισμα μορίων ὕλης, καὶ ἡ ζωὴ του ἄθροισμα στιγ-

μῶν. Ἐπλάσθη διὰ τὴν φωτίζη τὴν μεγαλειότητα τοῦ Θεοῦ, τηκόμενος ὡς λαμπὰς ναοῦ του... προνοεῖ τὸν προορισμὸν του, ἐρχόμενος εἰς τὴν ζωὴν, καὶ κλαίει. Κλαῦσε, υἱὲ τῆς στιγμῆς! κλαῦσε εἶσαι τὸ ἀθλιώτερον ζῶον τῆς φύσεως· μόνον τῶν ζῶων εἰς τὴν ἀθανασίαν ἐλπίζει. Ἐξέλθε, Λέανδρε! ἔξελθε ἀπὸ τὸν λήθαργον αὐτὸν τοῦ πνεύματος· εἶσαι ἀθάνατος, Λέανδρε! ἡ ζωὴ σου αὕτη εἶναι ἡ πρώτη σελὶς τῆς μεγάλης βίβλου τῆς ὑπάρξεώς σου· θέλεις συνενωθῆ μετὰ τῆς Κοραλίας, θέλεις τὴν ἰδεῖ· καθάρισε μόνον τὴν ψυχὴν σου, καὶ προετοιμάσου εἰς τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν. Διατί σὲ κατεδάμασεν ἡ λύπη; διατί σκοποὺς ὑπευθύνους καὶ θανατηφόρους τρέφεις; ἡ λύπη δὲν εἶναι διαρκὲς αἶσθημα, ἔχει τὰς ἀναπαύλας της, ἔχει περιωρισμένην τὴν διάρκειάν της.

Ἀνάλαβε ζωὴν ἐνεργητικὴν· ὁ ἀργὸς οὗτος βίος αὐξάνει τὴν λύπην, καὶ δίδει τροφὴν εἰς τὸν συλλογισμὸν· διατί ἐδῶ εἰς τὴν καλύβην αὐτὴν; διατί ἐδῶ εἰς τὴν ἐρημίαν; θέλησε νὰ μ' ἀκολουθήσης, τέκνον μου. —Τετέλεσται, τετέλεσται. —Βλέπω τὸ προσηλωμένον βλέμμα σου, τὰ ὠχρὰ χεῖλη σου τὰ διασχισμένα καὶ στάζοντα αἶμα, καὶ σὲ οἰκτείρω. —Τετέλεσται, τετέλεσται.

Ἐλθέ εἰς τὰς ἀγκάλας μου· κλαῦσε, τέκνον μου· ἴσως τὰ δάκρυα σ' ἐλαφρώσωσιν· ἴσως ἡ καρδία σου τρυφερωθῇ. —Τετέλεσται, τετέλεσται.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ος'.

Ὁ Λέανδρος πρὸς τὸν Χαρίλαον.

(Μετὰ μίαν ὥραν)

Ἀπεφάσισα, σταθερῶς ἀπεφάσισα νὰ δώσω τέλος εἰς τὴν ζωὴν μου· ἀλλ' ἀποθνήσκων, αἰσθάνομαι παρηγορίαν τινά, συλλογιζόμενος ὅτι δὲν θέλω ἀποθάνει καὶ εἰς τὴν μνήμην σου.

Δὲν πρέπει νὰ μὲ λυπῆσαι. Ζῶν, δὲν ἐδυνάμην νὰ εὐτυχίσω. Εἴτε πταῖσμα ἐμοῦ, εἴτε πταῖσμα τῆς κοινωνίας, ὑπῆρξε πάντοτε μετὰξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτῆς ἀσυμφωνία αἰσθημάτων καὶ ιδεῶν.

Ὁ Θεὸς ἀναμφιβόλως ἠθέλησε νὰ μᾶς δώσῃ τι ὡς παρηγορίαν τοῦ θανάτου μας, καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν κοινωνίαν μὲ τὰ δεινὰ της, ἣτις μᾶς καθιστᾷ ὀχληρὰν τὴν ζωὴν, καὶ μᾶς προετοιμάζει πρὸς τὴν θανάτην· συναίσθάνομαι ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸ βάρος της, καὶ νὰ τὸ ἀποθέσω ἐπιθυμῶ.

Πῶς ἐδυνάμην νὰ ζήσω, ἀφ' οὗ ἐθραύσθησαν πλέον οἱ δεσμοί, ὅσοι μ' ἐκράτουν εἰς τὴν ζωὴν. Εἶχον ἐν μόνον αἶσθημα· ἦτον ἐκείνη. Εἶχον μίαν μόνον ιδεάν· ἦτον ἐκείνη· μόνος σήμερον πῶς νὰ ζήσω; Φρίττω!

συλλογιζόμενος τὰς ἐρήμους καὶ μακρὰς ἡμέρας, αἵτινες ἤθελον μὲ περιμένει.

Ἐποθνήσκω, Χαρίλαέ μου! αἰσθανόμενος τὴν καρδίαν μου νὰ πάλῃ διὰ σέ. Σὲ συγχωρῶ, διότι μὲ ἠπάτησας, καὶ σὲ ζητῶ συγγνώμην, διότι σ' ἐλύπησα.

Ἐπάγω νὰ σὲ προηγηθῶ εἰς τὸν ἄγνωστον κόσμον, ὅστις μὲ περιμένει, ὅστις μᾶς περιμένει ὅλους... Δὲν σὲ τὸ κρύπτω... Πλησιάζω πρὸς τὸν θάνατον, φαντάζομαι τὴν μετ' ὀλίγας ὥρας ἐξοργάνωσιν τῶν μελῶν μου, φαντάζομαι τὸ αἱματωμένον μου μέτωπον... τὰς ἀχρωμάτους χεῖρας μου... τὰ ἐσβεσμένα μου ὄμματα, καὶ φρίττω!... καὶ φρίττω!...

Νύξ θλιβερά! νύξ καταχθόνιος! διατὶ κλαίετε ἀστέρεις; ὦ σεῖς ὄφθαλμοὶ τῶν οὐρανῶν! διατὶ στέκεσθε δακρυσμένοι, ὡς οἱ ἰδικοὶ μου;... Ποία ἡσυχία βαθυτάτη! ὦ σιγή! ὦ σκότος! δίδυμα τέκνα τοῦ θανάτου! Ἐνοήσατε τάχα τὸν καταχθόνιον μου σκοπὸν, καὶ περικυκλοῦτε ἀπὸ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ θῦμα σας;...

Ἄκούετε τὴν ὥραν τῶν μεσονύκτων σημαίνουσαν; Ἡ ὥρα αὐτὴ εἶναι ἡ ὥρα τοῦ θανάτου μου· ἔρχομαι, θάνατε! τί μὲ φωνάζεις; ἔρχομαι. Λαμβάνω τὸ ὄπλον μου...

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΟΖ'.

Ἡ Εὐφροσύνη πρὸς τὸν Χαρίλαον.

Τῆ 4 Ἀπριλίου.

Ἦμην ἀσθενής, δύο ἡμέρας ἀσθενής, διὰ τοῦτο καὶ δὲν σ' ἔγραψα· ἡ εἰκὼν τοῦ, ἡ αἱματώδης εἰκὼν τοῦ εἶναι ἀκόμη ἔμπρὸς μου.

Τὴν δυστυχίαν τὴν ἔμαθες... Θεέ!... Εἰς ποίαν στάσιν φρικώδη τὸν εὖρον! πῶς ἐκόχλαζε τὸ αἷμα τοῦ ρέον! πρηγής, καὶ ἡ κόμη τοῦ ἐρυθρᾶ, καὶ οἱ ὄφθαλμοὶ τοῦ ἀνεστραμμένοι!

Ἐκράτει τὴν εἰκόνα τῆς εἰς τὸ στῆθος τοῦ, καὶ εἰς τοὺς κρκερούς δακτύλους τοῦ τόσον στενῶς τὴν ἐκράτει, ὥστε νὰ τὴν ἀποσπάσῃ δὲν ἐδυνήθησαν, ὅτε τὸν ἔθαψαν.

Ὁ ὕπηρετης τοῦ ἐπρόφθασεν, ὅτε ἤκουσε τὸν κτύπον τοῦ πυροβόλου· ἔκρουσε τὴν θύραν, τὴν ἔκρουσεν· ἀπόκρισις καμμία· γογγυσμὸς μόνον φρικώδης· ἔθραυσε τὴν θύραν, καὶ εἰς τὸ θνήσκον φῶς λύχνου σβύνοντας, εἶδε τὸν Λέανδρον πλέοντα εἰς τὸ αἷμα τοῦ· ἔδραμεν αὐτὸς πρὸς ἐμέ· ἐκτὸς ἐμαυτῆς ἔτρεξα μετὰ τῶν γειτόνων, καὶ εἰς τὴν θέαν τοῦ λιποθυμῆσμένη ἔπεσα.